

סימן צא - תתאה גבר - סיכום

לתשומת לבכם: סוכם בשעות הקטנות של הלילה ולא עבר הגהה.

מבוא

א. הנושא שבו נדון היום שייך למשפחה ענפה של מושגים הקשורים בבליעה ובישול - כלי ראשון, שני, ושלישי; עירוני; צלי ובישול; שמן וכחוש. המושגים הללו באים להגדיר מתי מתרחש בישול, ועד כמה טעמים עוברים בין מאכל אחד למשנהו.

ב. בגלל התלות של המושגים הללו זה בזה, לעולם אין לפסוק הלכה בלי להתייחס למערכת בכללותה. המערכת מסועפת מאוד, כך שהספר 'דרכי תשובה' מקדיש כחמישים סעיפים קטנים (!) לשני הסעיפים בהם מוזכר הדין שלנו בשו"ע. לכן אני מבקש מכם להתייחס לשיעור שלנו פחות כשיעור הלכה למעשה, ויותר כשיעור שבו נכיר את המושג, כך ש'נדע מה לשאול' במידה וניקלע למקרה בו הדין דנן רלוונטי.

ג. הגמרא בפסחים (עמ' 1) קובעת כי - 'חם לתוך חם - אסור'; 'צונן לתוך צונן - מותר'; בשני המקרים הללו אנחנו לא נדון היום. סוגיית צונן נידונה בשבוע שעבר, וסוגיית חם תידון בהמשך השיעורים. היום נקדיש את הדיון ל'צונן לתוך חם' ול'חם לתוך צונן'. לדעת רב 'עילאה גבר', ולדעת שמואל 'תתאה גבר'. כל הפוסקים הכריעו כשמואל, היות ששתי ברייתות הן כשיטתו. וכן פסק השו"ע (עמ' 2), לכן בחם לתוך צונן די בקליפה, ובצונן לתוך חם הכל אסור.

מה מוגדר 'תתאה': מיקום

א. האיסור והיתר הארוך (עמ' 2) מציין שתי סיבות לכך שהתתאה גבר: (1) העליון מכביד על התחתון ומפליטו. (2) כח האש עולה תמיד. - שתי ההנמקות הללו אינן זהות, אך המשותף לשתייהן הוא שה'תתאה' הוא זה שבאמת 'למטה'.

ב. מהרשב"א (עמ' 3) אנחנו רואים שהגדיר באופן אחר מיהו ה'תתאה', וממילא גם מהי הסיבה שהתתאה גובר. הרשב"א דן בדברי רש"י על הגמרא בחולין (עמ' 2-3). רש"י כתב שגוזל צלוי - ומשמע שהוא חם - שנפל לתוך תבשיל חלבי נאסר כדי קליפה. הרשב"א תמה, שהרי אמנם בתחילה הגוזל נמצא למעלה והכותח למטה, אך בהמשך הגוזל 'טובע' בכותח, ומרתיח את החלב ובולע ממנו! הוא מתרץ שאין זה כצונן לתוך חם, 'דכל שהוא במקומו הוא הגובר'. התתאה אינו מוגדר לפי הגרביטציה של כדור הארץ, או לפי הכיוון הטבעי של האש, אלא לפי מי שנותר קבוע במקומו לעומת מי שנייד.

ג. החוות דעת (עמ' 3) מציין שרואים שהתוס' אינם מסכימים לדברי הרשב"א, שהרי כתבו שלעולם בצלי צריך להסיר כדי נטילה, ובבר גוזל מדובר שהיה צונן ולא רותח - הרי שאילו היה רותח היה צריך להסיר כדי נטילה, ולא היינו אומרים תתאה גבר, מפני שהכותח חוזר לכסות את

הבר גוזלא. **האמרי ברוך (הרחבות)** כתב שהתוס' מודים עקרונית לרשב"א, ודוקא בכוח שהווא מליח סוברים שהתחתון אינו מקרר את העליון. לדעתו לעובדה שאחד המרכיבים מלוח יש השפעה גם על חיוב הקליפה, אם הוא מדינא או מחומרא בלבד, ע"ש.

ד. את אותה המחלוקת בין האו"ה לרשב"א אנחנו רואים במקרה שבו דן **תרומת הדשן שהובא בבית יוסף (עמ' 3)**: הוא דן שם בחלב שגלש מקדירה רותחת, נזל ונמשך בקילוח בלי הפסק על הכירים, עד שהגיע לבשר שהיה גם הוא על הכירה. תרומת הדשן פוסק שאם החלב היה עדיין חם שהיד סולדת בו, הבשר נאסר, דהוי כעירי מכלי ראשון. לדעת **הבית יוסף** הבשר מוגדר תתאה (מפני שהוא במקומו), ולכן הוא מעמיד שהבשר היה קר ונאסר רק כדי קליפה. שהרי אילו הבשר היה עדיין חם הוא היה נאסר אף אם החלב היה קר. כיון שהבשר היה קר מתנה תה"ד שהחלב היה חם, אחרת הבשר לא היה נאסר ודי בהדחה. לעומת זאת, **הדרישה (עמ' 3)** סובר שהחלב מוגדר תתאה (מפני שהוא התחתון), ולכן אפילו אם הבשר היה חם, לא היה נאסר אלא כדי קליפה. ועכשיו שהחלב חם נאסר כל הבשר.

לכאורה יש ראייה לשיטת הרשב"א והב"י מהגמרא (ג) בה סכים את קרבן הפסח בשמן - ומן הסתם סכים אותו מכל צדדיו - ובכל זאת הגמרא מתייחסת לשמן כעילאה ולקרבן כתתאה.

ה. דיון אחרון בסוגית 'מה מוגדר תתאה' הוא באיסור והיתר המונחים זה בצד זה, כשהאחד חם והשני צונן [ברור שכל הדיון שייך דוקא לסוברים כאו"ה, שהרי לרשב"א לעולם הולכים אחר הנייח, ואין זה משנה מי למעלה ומי למטה]. לדעת **הרמ"א (עמ' 4)** ההיתר צריך רק קליפה, כמו בחם לתוך צונן. ואילו לדעת **רש"ל (בט"ז עמ' 4)** יש לדמות זאת למקרה של מליח ותפל: המליח מבליע בתפל, והתפל אינו מבליע במליח. לכן אם האיסור הוא החם, ההיתר נאסר לגמרי. ואם ההיתר הוא החם, מעיקר הדין אינו נאסר כלל, אך מחומרא נאסר כדי קליפה. לדעת **הט"ז** יש להחמיר כרש"ל כשאין הפסד מרובה.

ו. **בשיעורי הרב (הרחבות)** חקר בטעם המחלוקת. לדעתו יש לחקור האם צריך ששני המאכלים יהיו חמים כדי לאסור בכולו, ודין תתאה גבר פועל לחמם את העליון; או שלעולם די באיסור חם בלבד, ואם התחתון החם הוא איסור, העליון נאסר אף אם הוא צונן, כיון שאינו מקרר את התחתון. לדעת רמ"א צריך ששניהם יהיו חמים, ולכן כשהם זה בצד זה אין ההיתר מתחמם, ואין נאסר אלא כדי קליפה. ואילו לדעת רש"ל די שהאיסור יהיה חם, וכיון שאין האיסור מתקרר, הוא מבליע ואוסר את כל ההיתר שבצידו.

מתי 'תתאה' גובר: כמות, מרקם, ובישול לעומת בליעה

א. **ערוך השולחן (עמ' 4)** תמה כיצד אפשר לומר תמיד שהתתאה גובר, הרי אם העליון יהיה בכמות גדולה בהרבה מהתחתון, ברור שהוא יגבור עליו - בין לחמם ובין לקרר. לכן לדעתו כל דין תתאה גבר נוהג דוקא כשהעליון והתחתון הם בכמות שווה, ולא כשהאחד רבה על חבירו. הוא מביא לדבריו ראייה מפירוש התוס' במס' שבת, כדלהלן.

ב. **בגמרא שבת (עמ' 4)** נחלקו ב"ש וב"ה לענין נתינת מים חמים לצוננים ולהיפך. לדעת ב"ש אפשר לתת רק חמים לתוך צונן, אך לא צונן לתוך חמים. **רש"י (שם)** מסביר שב"ש קבעו כן לפי הכלל ש'תתאה גבר', ולכן רק כשנותן צונן לחמים עלול לעבור על בישול בשבת. לדעת ב"ה אפשר לתת צונן לתוך חם בכוס, שדעתו של אדם שהמים לא ישארו חמים, ומן הסתם נותן מספיק מים צוננים כך שבסוף המים שבכוס לא יהיו חמים בחום של בישול. **התוס' (עמ' 4-5)** הקשו על רש"י, שאי אפשר שטעם ההיתר לתת מים חמים לתוך צונן הוא משום דתתאה גבר, דאם כן קשה על רב הסובר שעילאה גבר; ועוד שהרי אף כשהתתאה צונן, מ"מ העילאה מבשל כדי קליפה (חשוב לשים לב שהתוס' נוקטים כאן שאף שמדובר כאן בנוזלים - מ"מ מתבשל בהם כדי קליפה). לדעתם ההיתר בסוגיה הוא לתת מעט חמים לתוך צוננים מרובים שלמטה, ולכן אין מבשלים החמים המועטים כלל, לפי שמתערבים ומתבטל חמימותן. אבל בצונן מועט לתוך חמין מרובים - הצוננים מתערבים ומתבשלים. - הרי שלדעתם אין ליישם את הכלל 'תתאה גבר' כשהעליון רבה על התחתון, כדברי ערוך השולחן.

ג. לדעת **פסקי הרי"ד (עמ' 5)** יש להפריד בין בישול לבליעה ופליטה: סוגיית תתאה גבר נכונה גם בנוזלים המתערבים, שהתתאה גובר ומבליע ומפליט אם הוא חם. ואף שלאחר שיכניסו הרבה צונן לתוך החם הכל יצטנן, מ"מ בליעה ופליטה מתרחשים מיד, ולכן לעניין בליעה ופליטה אין משמעות לכמויות, שהרי 'ראשון ראשון בלע'. לעומת זה, בישול אינו קורה מיד אלא לאחר זמן, וקודם שישהא נתרבו עליו צוננים הרבה עד שאין כח בחמים לבשל. - הרי שלדעתו 'תתאה גבר' בבליעה ופליטה אפילו כשהעליון רבה על התחתון, ורק לעניין בישול יש לחלק בין הרבה למעט.

ד. **הרשב"א בחידושו (עמ' 5)** דן אף הוא בסוגיה זו, ומסיק שב'דברים המתערבים' לא שייך תתאה גבר, ונראה שכוונתו שהולכים אחר התוצאה הסופית - אם בסוף הכל חם אז יש בישול, ואם לא לא. ואפילו כדי קליפה אינו מבשל.

ה. **השו"ע (עמ' 5)** פסק שאין לתת מים צוננים לתוך אמבטי המלאה חמים; אבל נותן ממים חמים שבזו האמבטי לתוך אמבטי אחר של צונן. **המגן אברהם (עמ' 6)** כתב שבגלל העיקרון ש'תתאה גבר' מותר לתת מים חמים מכלי ראשון לתוך מים צוננים. ואפילו שעל תבלין אסור לתת, שאני הכא שמתערבים המים.

עם זאת, אסור לתת גוש רותח לתוך רוטב צונן - דכיון שאינו מתערב - מבשל כדי קליפה. אפשר ללמוד מדבריו שני דברים: (1) תתאה גבר הוא דין בבישול, ולא רק בבליעה ופליטה (כרשב"א ולא כרי"ד). (2) הסיבה שבדברים המתערבים אין לחוש לבישול כדי קליפה, היא שהחם מתערב ומאבד מחומו, ולכן כשהחם גוש הוא מבשל; ולא בגלל שהקר מתערב ואינו מספיק להתחמם.

ו. הרי שלפנינו ג' שיטות בביאור הסוגיה: לדעת תוס' יש לחלק בין כשיחסי הכמויות שווים, לעומת כשיש הרבה יותר מהעליון מאשר מהתחתון; לדעת רי"ד יש לחלק בין בליעה ופליטה שמתרחשים מיד אפילו כשיחסי הכמויות שווים, לעומת בישול שאינו מתרחש מיד ובו נכונים דברי התוס'; לדעת הרשב"א אין לחלק בין בליעה ופליטה לבישול, וגם אין לחלק בין מרובה

למועט, אלא יש לחלק בין מוצקים לדברים המתערבים, שבאחרונים הולכים אחר רק התוצאה הסופית.

היד יהודה (דרכי תשובה סי' צא ס"ק יז) כתב שלהלכה יש לחוש בכל מקום לחומרא, שאם התחתון חם, אע"פ שהוא קטן יש לחוש שהוא גובר אע"פ שהעליון מרובה, וראשון ראשון נאסר. אבל כשהתחתון קר והעליון חם ומרובה ממנו, יש לחוש ולא לסמוך שתתאה גבר.

ז. יש לציין שמדברי כל התוס', התוס' רי"ד והרשב"א רואים שהאיסור מתרחש מיד, ודלא כמו שכתב חמודי דניאל (פת"ש סי' קה ס"ק יח) שאינו נאסר תיכף אם סילק מיד, אלא דוקא אם שהה קצת.

ח. לעניין צורות אחרות של מרקם, ראינו שהכלל 'תתאה גבר' נכון גם במוצק שנופל לתוך נוזל (בר גזולא), וגם בנוזל שנופל לתוך מוצק (רוטבו של צלי הפסח על החרס). המקרה של תה"ד הוא דוגמא לשני המקרים. ערוך השולחן (עמ' 5) מציין שגם בגוש שנפל על גוש שייך לדון על תתאה גבר (אפשר לראות כן גם בתוס' פסחים עו ד"ה תנן). הוא מציין שם בשם האו"ה שאפילו שהחתיכה התחתונה קטנה מהגדולה שעליה, מ"מ כל החתיכה העליונה נאסרת, ולא כל מה שנגד הקטנה, וצ"ע כיצד יישב זאת אם מה שכתב בתחילה, שתתאה גבר רק כשהכמות שוות (אולי החתיכה התחתונה שמנה וצרה והעליונה דקה ורחבה).

האם תועיל טעימת קפילא לדעת האם התתאה הבליע בעליונה?

א. האחרונים הקשו מדוע נחלקו רב ושמואל האם התתאה גבר או העילאה, הרי אפשר לבדוק זאת ע"י קפילא? כמו שרואים שתמיד אפשר לבדוק אם המאכל קיבל טעם מהאיסור (שו"ע עמ' 6).

ב. הנודע ביהודה (עמ' 6) כתב שבאמת ניתן לסמוך על קפילא שיטעם את המאכל שלפנינו, ויאמר אם קיבל טעם או לא. המחלוקת היא כשאי אפשר לטעום, כגון בתערובת מין במינו (רוטב הצלי בצלי), או בשמן של תרומה ואין כהן שיוכל לטעום (אין כהן בחבורה). אך אי אפשר לערוך מבחן שבאמצעותו נדע לכל המקרים העתידיים, כיון שבכל מקרה משתנה טיב הבליעה, ואין ללמוד ממקרה אחד למשנהו. כמו בענינים אחרים בהל' איסור והיתר שאי אפשר לסמוך על בדיקה מקדמית.

ג. ערוך השולחן (עמ' 6) חולק ומביא שני תירוצים אחרים: (1) לדעתו אי אפשר לסמוך תמיד על קפילא, שאנו סומכים על קפילא גוי רק לקולא, אבל אינו נאמן לומר שיש טעם כשלפי קבלת חז"ל לא אמור להיות טעם. לכן חשוב היה להגדיר אם עילאה גבר או תתאה. לכן לדינא קפילא יהיה נאמן רק להיתר כשתתאה חם, ולא לאסור כשתתאה קר.

תירוץ (2) הוא, שלעולם קליפה מההיתר נאסרת, ולכן טעימת הקפילא לא תעזור לנו לדעת אם כל המאכל בלע, או רק קליפתו. - גם תירוץ זה קשה, שהרי אפשר לקלוף חלק ולתת לקפילא לטעום מהחלק הפנימי של המאכל. להלן נראה שטעם זה קשה מסיבה נוספת.

לפי שני טעמים אלו, בדיקת קפילא לא תועיל דוקא כשהוא אומר שטעם האיסור מורגש, אבל כשהוא אומר שאין טעם האיסור מורגש - נתיר את המאכל.

צונן לתוך חם - כמה נאסר ?

א. הרמב"ם (עמ' 7) לא חילק בין חם לתוך חם לבין צונן לתוך חם, ומשמע שדין אחד להם, שהכל אסור.

ב. הרא"ה (בר"ן עמ' 7) למד מדין הפסח שנטף מרוטבו, שכמו שלמ"ד עילאה גבר נאסר רק כדי נטילה, כך גם למ"ד תתאה גבר נאסר רק כדי נטילה (אגב זה אנו רואים שהגדיר שהתתאה הוא הקבוע במקומו, והנייד הוא העילאה. שהרי בתחילה נטף הרוטב למטה אל החרס, ואח"כ קפץ חזרה למעלה אל הקרבן. ולא כתוס' שבארו שהרוטב נאסר מצד עצמו, ואוסר את הקרבן כשנבלע בו. ולפי דבריהם אין הכרח לפרש שכבר סילקו את הצלי מע"ג האש, ודלא כר"ן בהמשך, שפרש שהסירו את הצלי מהאש, אחרת לא היה כלל מקום לדון אם עילאה גבר או תתאה).
הר"ן עצמו (שם) דוחה דברי הרא"ה ומחלק בין צלי לבישול, שתתאה גבר בצלי אוסר רק כדי נטילה, מפני שאין שם רוטב, ואילו בבישול נאסר הכל.

ג. השו"ע (עמ' 7) פסק כר"ן, שצונן לתוך חם אוסר הכל בדבר המבושל, אא"כ ניתן לבטלו בשישים, ובצלי אינו אוסר אלא כדי נטילה. אא"כ מדובר בצלי שמן, כיון שהשומן מפעפע בכולו, ואז הכל נאסר (חלוקה זו על פי גמרא שטרם למדנו). הרמ"א פסק שאנחנו לא בקיאים להבחין בין שמן לכחוש, ולכן לכל איסור אנו מתייחסים כשמן ואוסר הכל, כך שאין חילוק בין בישול לצלי - בעזרת השם נעסוק בכך בהרחבה בעיתו ובזמנו.

חם לתוך צונן - דין הקליפה

א. התוס' (עמ' 8) דנים מאיזו סיבה נצטרחה הגמרא להביא שתי ברייתות התומכות בדעת שמואל, ולא הסתפקה בברייתא הראשונה. לדעתם הצורך בברייתא השניה הוא כדי ללמדנו שבחם לתוך צונן דוקא המוצק צריך קליפה, אבל הנוזל אינו צריך קליפה (= אין צורך שיהיה בו ס' פעמים כדי קליפה). גם מדברי הרמב"ם (עמ' 7), שכתב ש'קולף הבשר כולו שנגע בו החלב ואוכל השאר', משמע שדוקא הבשר צריך קליפה ולא החלב.
לכאורה הסיבה שאין צורך בקליפה בנוזל היא, משום שהנוזל אינו מספיק להתבשל מהמוצק. - וזה נגד מה שראינו לעיל במגן אברהם (עמ' 6) (המגן אברהם הזכיר את התוס' הזה, וצ"ע מה כוונתו).

ב. אולם לדעת ריב"א (בתוס' עמ' 8) גם הצונן צריך קליפה.
במרומי שדה (עמ' 8) מיישב קושיית התוס' לדעת ריב"א, שדוקא לשיטת ר"ת שעירווי מבשל כדי קליפה קשה מה הצורך בשתי הברייתות, שהרי אין הבדל בין כל האיסורים (ברייתא א) לבשר בחלב (ברייתא ב). אולם ריב"א סובר שעירווי אינו מבשל כדי קליפה, אלא רק מבליע ומפליט

טעמים, ולכן יש צורך בברייתא הראשונה העוסקת באיסורי דאורייתא, לשניה העוסקת באיסור דרבנן.

ג. השו"ע (עמ' 8) פסק כתוס'. הרמ"א (עמ' 8) הוסיף שבמקום שהבשר צריך קליפה ולא קילפו - מותר בדיעבד, ואין צריך לבטל הקליפה בס'.

ד. הש"ך (עמ' 8) והט"ז הקשו מדוע פסק הרמ"א שאם לא קילפו הכל מותר בדיעבד, הרי במקומות אחרים שהצרכנו קליפה, אם לא קילף צריך ס' לבטל הקליפה! הש"ך תרץ שמדובר שהבשר נימוח עד שאינו ניכר, ולכן אין צורך בס' לבטלו. - רואים שלא הבין כמו שכתבנו לעיל, שבגלל הערבוב אין לנוזל שהות להתבשל, שהרי כאן קליפת הבשר כבר הספיקה להתבשל ולהיאסר. אכן דבריו דחוקים, שהקליפה תאסר ואעפ"כ תותר אח"כ רק כיון שאינו ניכרת.

ה. ערוך השולחן (עמ' 8-9) מיישב קושיית הש"ך, שמח' תוס' וריב"א היא האם איסור הקליפה הוא מדינא או חומרא בעלמא. שלדעת התוס' הקליפה אסורה רק מחומרא בעלמא, ולכן במקום שאי אפשר לקלוף, או בדיעבד, לא החמירו והכל מותר. והיות שהשו"ע הכריע כדעת התוס' והרמב"ם שהחלב אינו נאסר, סימן שהקליפה אינה אלא חומרא בעלמא, לכן הקל הרמ"א גם במקרה של דיעבד. אבל גם הם מודים שבמקום שהקליפה מדינא, גם בדיעבד יש להחמיר עד שיהיה ס' בקליפה.

תירוץ שני בערוך השולחן, בשם כריתי ופליתי (לר' יונתן אייבשיץ), שדוקא בבשר בחלב הקליפה היא חומרא בעלמא, משום שכל אחד מותר בפני עצמו, ולא אסרה תורה אלא דרך בישול שהוא טעם גמור, ולא קליפה שהוא טעם קלוש. לכן דוקא בב"ח נקל בדיעבד. אבל בשאר איסורים נחמיר גם בדיעבד שצריך לבטל את הקליפה.

ו. ההבדל בין ערוך השולחן לכו"פ הוא בתתאה גבר בשאר איסורים (שהכו"פ יחמיר בדיעבד), ואולי גם בבשר בחלב בשאר מקומות שצריך קליפה (שערוך השולחן יחמיר בדיעבד). המרומי שדה חידש דוקא לשיטת ריב"א, וקצת קשה לדעת כיצד הוא מבאר את דעת ר"ת. אבל משמע שהוא סובר שאדמיקר בלע פורתא הוא מדינא, שישנו בישול כדי קליפה ולכן אין חילוק בין בשר בחלב לשאר איסורים. לכן יתכן שהוא מזדהה עם קושיית הש"ך על הרמ"א, ושבאמת אין סיבה להתיר בדיעבד.

דברי ערוך השולחן - שהקליפה נאסרת רק מחומרא ולא מעיקר הדין - סותרים את מה שכתב לעיל (עמ' 6), שאי אפשר לתת לקפילא לטעום כי ממילא הקליפה בלעה טעם.

ז. הנפק"מ למח' הש"ך עם האחרונים אם הקליפה אסורה מדינא או מחומרא היא במקרה של ספק, כמו שכתב הפרי מגדים (עמ' 9), שאם איסור הקליפה רק מחומרא, כשיש ספק אם נפל חם לתוך צונן יש להקל, דהוה ספיקא דרבנן ולקולא, אם הקליפה הפסד קצת.

האם אומרים תתאה גבר בכלים ?

א. הרמ"א (עמ' 9) כתב שאומרים תתאה גבר גם בכלים.

ב. לדעת רש"ל (בש"ך עמ' 9) בכלים לא שייך 'תתאה גבר', מאחר שאין בכלים פליטה מגופן, וגם אין בטבעם להיות חם או קר. ולכן חם שאצלו מבליע ומפליט, אפילו אם המאכל החם עילאה והכלי הקר תתאה.

ג. הש"ך (שם) חולק ולדעתו גם בכלים שייך תתאה גבר. פשט דבריו שאין זה משנה אם הכלי הוא הטרף או המאכל, ואם הכלי למעלה או למטה, לעולם הולכים אחר התתאה - שאם התתאה חם כל ההיתר נאסר, ואם התתאה קר אין אוסר אלא כדי קליפה. ובאמת בסי' צב ס"ק לב כתב הש"ך שאם העמידו כלי ובו מאכל ע"ג חתיכות איסור רותחות - נאסרו הכלי והמאכל שבו.

ד. החוות דעת (סי' קה ביאורים ס"ק ט) חולק על הש"ך ולדעתו רק כשהכלי הכשר למטה ועליו המאכל הטרף אומרים תתאה גבר ואין הכלי נאסר אלא כדי קליפה. אבל כשהכלי למעלה והמאכל החם למטה אין אומרים תתאה גבר, דלא אמרינן בכלי חם מקצתו חם כולו, ואין מה שלמעלה מהתבשיל אוסר להתבשיל. לכן אם הכלי הוא הכשר - יאסר ממנו רק כדי קליפה; ואם הוא הטרף אין צריך לחשב בס' נגד כל הכלי אלא רק נגד קליפת החלק שנוגע במאכל.

כמו"כ, דוקא כשמאכל הוא החם שייך שתהיה בליעה ופליטה, לא שייך שתהיה מציאות בה הכלי נחשב חם ונאמר תתאה גבר. כי אם הכלי הוחם על האש והריקו ממנו המאכל, נחשב מיד לכלי שני. ואם הוחם ונתלבן באור, אז אפילו אם התתאה צונן נאסר, דמה שנתלבן באש אינו מתקדר מהתתאה הצונן, ויכול לבשל אפילו תתאה צונן.